

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНИХ УМОВ ТА ЛІСОВІДНОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДП «ШЕПЕТІВСЬКИЙ ЛІСГОСП»

Михальчук С. М., магістрант*

vishnev.tolik@yandex.ua

Державне підприємство «Шепетівське лісове господарство» розташоване в південній частині Хмельницької області на території двох адміністративних районів: Шепетівського, Полонського та землеволодіння м. Шепетівка. До складу підприємства входить 11 лісництв. Загальна площа лісів підприємства становить 35959,3 га.

Згідно лісорослинному районуванню територія лісгоспу відноситься до зони змішаних лісів Житомирського Полісся.

Клімат району розташування лісгоспу обумовлений його розташуванням в центральній частині Правобережної України і впливом Волино-Подільського підвищення.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень: різке коливання температур в зимові періоди (від + 5 -7 °С до -34 °С); пізні весняні і ранні осінні приморозки, що приводять нерідко до загибелі сходів, квіток і плодів деревних порід.

Територія лісгоспу за характером рельєфу є рівнинною. Основні типи і види ґрунтів: найбільш поширені дерново-слабопідзолисті супіщані, глинисто-піщані на воднольодовикових відкладах, на морені і супісках, сірі лісові суглинкові на лесовидних породах, дерново і перегнійно-глеєві, торф'янисто-глеєві, інші ґрунти. В силу відсутності поверхневого стоку запаси вологи тут дуже великі. Значна кількість вологи проникає в глибокі шари ґрунту завдяки хорошим фільтраційним властивостям. Тому на території лісгоспу домінують свіжі і вологі умови місцезростання (80,5%), рідше сухі і мокрі, а по трофності субори і сугрудки. Ерозійні процеси виражені слабо.

Територія лісгоспу розташована в басейні рік Мало-Поліського району: Цветоха, Хомора, Гуска, Скрипівка, Смолка, Корчик.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих та вологих. На долю лісових ділянок з надмірним зволоженням приходиться 12% площі, вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок. Болота займають площу 1088,2 га.

Підприємство лежить в лісостеповій зоні і дуже різноманітне за видовим складом рослин. Рослинність представлена понад 1500 видами вищих спорових і насінних рослин, що відносяться до 100 родин і 500 родів. Найчисельнішими серед них є лісові види.

Нині ліси займають 13% від загальної площі області, причому половина з них – штучні лісонасадження, а оптимальний показник лісистості для даної території повинен становити 17-18%. Вирубвання цінних порід дерев призвело до зміни видового складу лісів. В них зросла частка малоцінних порід (граб, осика, береза та інші). Більшу частину лісових ділянок займають шпилькові ліси – соснові.

Субори (В) поширені по всій території підприємства. В першому ярусі переважає сосна звичайна, домішується дуб, клен, береза, осика, у другому – граб, липа, берест, в підліску ростуть бруслина, глід, ліщина, горобина, крушина та інші.

Чисті діброви ростуть в перемішку з грабово-дубовими лісами. В їх деревостані переважає дуб черешчатий, ясен, береза, а в підліску – клен, горобина, крушина, глід, ліщина, черемха та інші.

В цілому клімат району розміщення ДП «Шепетівський лісгосп» сприятливий для успішного проростання наступних деревних порід: сосни звичайної, дуба черешчатого, граба, клена, берези і ряду інших цінних лісогосподарських порід.

На поточний ревізійний період у ДП «Шепетівський лісгосп» лісовідновні заходи запроектовані на землях не вкритих лісовою рослинністю, а також на зрубках поточного ревізійного періоду. Лісокультурні заходи, що проводилися на території ДП «Шепетівський лісгосп» станом на 2019 рік відображені у таблиці.

Таблиця. Відновлення лісів наданих у постійне користування

Заходи	Одиниці	Обсяг
Садіння і висівання лісу, всього	га	1770
- в тому числі садіння лісу	га	1430
Сприяння природному поновленню	га	16
Реконструкція насаджень	га	-
Догляд за лісовими культурами в переводі на однократний	га	1770
Доповнення лісових культур	га	177
Обробіток ґрунту під лісові культури	га	2021
- в тому числі під культури наступного року	га	151

В основному в лісгоспі керуються наявністю і успішністю природного поновлення, а за його відсутності типовими схемами і складом порід, що забезпечить вирощування в перспективі високопродуктивних насаджень цінних у господарському відношенні аборигенних та інтродукованих деревних порід.

Відомо, що ліси, які відновилися природним шляхом є високопродуктивними та стійкими, під цю закономірність підпадають і соснові деревостани. Природне поновлення у лісовому господарстві керований процес. Заходи сприяння природному поновленню настільки ж різноманітні, наскільки різноманітні типи лісу, лісорослинні умови, способи рубання склад материнських лісостанів, економічні умови, групи лісів тощо.

Розумне розв'язання проблеми полягає не в протистоянні штучному лісорозведенню, а в пошуках найбільш оптимального варіанту, який би відповідав конкретним лісорослинним умовам.

*Науковий керівник: к.с.-г.н., доцент Вишневецький А. В.